

זבחים קט

עניין: תוספת למצוה הוי מצוה

מהר"ל גבורות ה' פמ"ח

ומהא דקאמר ר' יהושע בן לוי השמש שאכל כזית מצה בהסבה יצא, יש לי ללמוד מדקאמר בדיעבד יצא שכל מה שאוכל מצה בליל פסח לכתחלה צריך הסבה, דאף על גב דיוצא בכזית אחד אם אכל הרבה הכל היא מצוה אחת, ויותר עדיף שיהיה כל אכילתו במצוה ולפיכך יש לו לאכול כל האכילה של מצה בהסבה שהוא דרך חירות, דאם לא כן למה נקט השמש שאכל כזית מצה בהסבה יצא אלא דוקא שמש שמשמש לבני סעודה ואי אפשר לו להיסב אבל שאר כל אדם יסב כל זמן שאכל מצה, כי אכילת כזית שאמרו חכמים בכל מקום היינו לענין זה שיוצא בו אבל אם אכל יותר הכל נחשב אכילת מצה של מצוה ולפיכך למה יבטל עצמו מן המצוה, וכן פירש הרמב"ם ז"ל:

גליוני הש"ס שבת כא:

הנאה ומשא"כ עתה דאפשר לכבותו היל הנאה ואולם אף דיש שיעור למאורות מימ' י"ל דאם דולק יותר ג"כ הוי מצוה ע' ס' יריאים ס' ק"י וז"ל ובהארכת תקיעתו יותר מכשיעור אין צוה חילול יו"ט כ"ז שהוא עסוק ולא פירש מן התקיעה כדמני' בשבת כ"ז שהוא עסוק במילה חוזר אפי' על זינן שאין מעכבין בו עכ"ל וזוה גס בירושלמי פסחים פ"ו סוף ה"ה ועוד בכמה דוכתי והארכת בידושי ואולי יש לדמותו ג"כ למה שמבואר בתוספתא תרומות פרק י' כהן שהי' מוסב בתוך ביתו של ישראל הי' מוליק לו את הגר שמן שריפה אעפ"י שטמא הכהן והלך לו אין מחייבין אותו לכבותו עד שיתכבה מאיליו עכ"ל התוספתא והוא ג"כ בירושלמי תרומות פ"א ה"ה וזכרתי דנדבר מנוף הדין

אבני נזר יו"ד ס"י שלח

(ג) עוד י"ל באופן אחר דלעולם אין המצוה מחויבת כלל רק משום סכנה ומה שהמצוה דוחה שבת ולא אמרינן שימול סוף היום משום דהטפת דם ברית מלוא אף שכבר יאל דם בחיתוך ופריעה מ"מ כשמונץ עוד דם הכל נקרא הטפת דם ברית ומלוא היא. דומה למ"ש מהר"ל בס' גבורות ה' פרק מ"ח ד"ה שמש צריך הסיבה וזה לשונו ומהא דאמר ריב"ל השמש שאכל כזית בהסיבה יאל יש לי ללמוד מדקאמר בדיעבד יאל שכל מה שאוכל מצה בליל פסח לכתחילה צריך הסיבה דאע"ג דיוצא בכזית אחד אם אכל הרבה הכל מלוא אחת עיי"ש. וה"נ כל מה שמטיף הכל מלוא אחת. והכל דוחה שבת כיון שלא פירש שמיכף לאחר החיתוך והפריעה הוא מונץ. דומה לכל זמן שלא פירש חוזר אף על זינן שאין מעכבין כיון שזינן אלו ג"כ מהערלה. ה"נ כיון שדם שמונץ ג"כ הטפת דם ברית. ע"כ אף שאינו מעכב דוחה שבת וא"ל למול סוף היום. ומה שמוכח הגמ' מדמחללינן שבתא עלה ש"מ סכנתא

גבורות ארי יומא מה.

בכל יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערביים. מדקאמר בכל יום משמע אפילו בשבת, כדאמרינן לקמן [מו"ע"א] גבי בכל יום היה שם ד' מערכות. וקשה לי הא תניא בפרק י"ג דזבחים (קט ע"ב) המקטיר קטורת כזית בחוץ חייב חצי פרס בפנים פטור, ומפרש רב מאי פטור פטור ציבור, שיצאו ידי חובתם קטורת שבכל יום דבהכי הוי הקטרה, והוא הדין דבכזית לחוד נמי יצאו ידי חובתן דהאי שיעורא פרס בשחרית ובין הערביים אינו אלא מדרבנן דמן התורה בכזית סגי כדפירש"י¹⁴², וכן מוכח סוגיא דהתם.

והשתא כיון דמן התורה בכזית האיך מקטיר בשבת (חצי) פרס הא כל מה שמבעיר מן הקטורת ע"ג [המזבח] בשבת יותר מכזית הוה ליה מבעיר שלא לצורך גבוה, והא אמרינן במסכת מנחות (סג ע"ב) עומר וי"ל דודאי דבר שהוא צורך גבוה שניתן שבת לדחות אצלו ואין לו שיעור למעלה אע"ג דיש לו שיעור למטה כל כמה דבעי מוסיף ומרבה ודוחה את השבת, דלא ניתנה תורה למלאכי השרת לכון ולצמצם¹⁴⁷ בשיעורו שלא להוסיף ולא לגרוע מן השיעור וקצבה והמדה שנתנה לו תורה¹⁴⁸, הלכך

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMIPORTAL

KOLHALASHON